

Arboga kommun

arboga.kommun@arboga.se

Rektorn vid Gäddgårdsskolan F-4

elionor.pettersson@arboga.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Gäddgårdsskolan F-4
i Arboga kommun

Tillsyn av Gäddgårdsskolan F-4

Skolinspektionen genomför tillsyn i Arboga kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Gäddgårdsskolan F-4 besöktes av Skolinspektionen den 14 och 15 januari 2014.

Fakta om skolan

Gäddgårdsskolan F-4 är en kommunal grundskola belägen i Arboga kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola för årskurserna 1-4. Skolan har 20 elever i förskoleklass och 89 elever i grundskolan. Skolenheten leds av en rektor. Rektorn bildar tillsammans med de två arbetslagsledarna skolans ledningsgrupp.

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets nationella statistik avseende läsåret 2012/13 för de nationella ämnesproven i matematik uppnådde 57 procent av eleverna i årskurs 3 målen. Av Skolverkets statistik framgår att 66 procent av eleverna i årskurs 3 uppnådde målen för de nationella ämnesproven i svenska läsåret 2012/13. Enligt skolans egna uppgifter uppnådde nästintill alla elever i årskurs 3 de kunskapskrav som minst ska uppnås i de övriga ämnen de undervisades i.

Enligt skolans uppgifter bedöms nästintill alla elever i övriga årskurser under läsåret 2012/13 uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås i de ämnen som de undervisas i förutom i ämnet matematik. I ämnet matematik uppnådde mellan 77 och 88 procent av eleverna de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att verksamheten vid Gäddgårdsskolan F-4 har centrala områden av betydelse för måluppfyllelsen som behöver förbättras. Sedan hösten 2013 har skolan en ny rektor. Rektorn har tillsammans med arbetslagen påbörjat ett grundläggande utvecklingsarbete både vad det gäller skolans organisation och undervisningens upplägg och innehåll.

Tillsynen visar att studieron på skolan är dålig. Skolans arbete med trygghet och studiero behöver analyseras och förbättras för att skapa en god lärandemiljö för eleverna i samtliga klasser.

Tillsynen visar också att det finns elever vid Gäddgårdsskolan F-4 som bedömts vara i behov av särskilt stöd men som inte får sådant stöd. De elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål får inte det stödet vilket kan försvåra deras möjligheter att ta del av undervisningen.

För att öka elevernas möjlighet att inhämta och utveckla kunskaper behöver skolan säkerställa att eleverna undervisas av behöriga lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver.

Vidare framgår att eleverna inte har tillgång till ett skolbibliotek för att de aktivt ska kunna använda det som stöd i sitt lärande.

Tillsynen visar också att elevernas tillgång till kurator är begränsad.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på de brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Arboga kommun att vidta nedanstående åtgärd för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Arboga kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i svenska som andra språk utgår från och omfattar kursplanens och läroplanens krav.

Motivering

Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk, om det behövs, anordnas dels för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, dels för elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet samt för invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk. Undervisningen i svenska som andraspråk ersätter undervisningen i svenska.

På Gäddgårdsskolan F-4 finns, enligt rektorn och lärarna, elever som bedömts behöva undervisning i svenska som andraspråk. I intervju med rektorn och lärare framkommer att undervisningen i svenska som andra språk inte ges utifrån kursplanen för detta ämne och inte heller som ämne istället för svenska

utan eleverna får en blandning av de båda ämnena. Enligt rektorn beror det på att det saknas personal för undervisning i svenska som andra språk.

Sammanfattningsvis visar utredningen att utbildningens inriktning utifrån målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser brister när det gäller svenska som andraspråk. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 11 § och 10 kap. 4 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen och Lgr 11

Trygghet och studiero

Bedömning

Arboga kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet trygghet och studiero.

- Se till att skolmiljön vid skolenheten präglas av trygghet och studiero.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Under elevintervjuer beskriver eleverna att ljudnivån är hög i vissa klasser och att elevernas möjligheter att arbeta försvåras på grund av detta. Lärarna uppger i intervjun att de under eftermiddagarna märker av en ökad oro i elevgruppen och brister i studieron. Arboga kommun har så kallad samlad skoldag vilket innebär att även eleverna i årskurs 1 och 2 har lektioner fram till klockan 14.20. Detta kan enligt lärarna vara en av orsakerna till den bristande studieron under eftermiddagens lektioner eftersom de yngre eleverna är trötta. Rektorn har genomfört en kartläggning av tryggheten och studieron på skolan vilket enligt rektorn kommer bli en utgångspunkt för kommande arbete på klassnivå.

Under Skolinspektionens verksamhetsbesök framkom att alla elever inte kunde genomföra sina arbetsuppgifter utan att störas av den bristande studieron.

I Skolinspektionens enkät till vårdnadshavarna inför tillsynen ställs påståendet "Mitt barn har svårt att arbeta i klassrummet för att det är så hög ljudnivå". Av de svarande uppger 75 procent att detta stämmer ganska bra eller helt och hållet.

Utifrån lärarnas och elevernas beskrivning av den höga ljudnivån i vissa klasser och elevernas svårigheter att därför genomföra sina arbetsuppgifter bedö-

mer Skolinspektionen att det finns brister avseende studieron på Gäddgårdsskolan F-4.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd

Bedömning

Arboga kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Skollagen anger att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehundledning på det språket istället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Tillsynen visar att det finns elever vid Gäddgårdsskolan F-4 som bedömts vara i behov av särskilt stöd men som inte får sådant stöd.

I intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsopersonal framkommer att vissa delar av arbetet med särskilt stöd är styrt från kommunen centralt. Ett tjugotal så kallade resurspersoner finns anställda under en centralt anställd tjänsteman. Denna fördelar resurspersonerna utifrån ansökningar från rektorerna. En bedömning görs och resurserna fördelas dit där de anses behövas bäst. Detta för-

farande innebär, enligt rektorn och lärarna att vissa elevers behov av särskilt stöd inte tillgodoses.

I dokumentation och intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att skolan i vissa fall blandar ihop insatser av särskilt stöd med tillgång till resursspersoner. Om en resurssperson inte finns att tillgå, ges inte alltid det särskilda stödet eleven bedömts behöva. Även i skolans åtgärdsprogram beskrivs i vissa fall åtgärder knutna till en ansvarig/tilldelad resurssperson. Eftersom skolans rektor inte är chef över resursspersonerna, menar rektorn att det är svårt att planera verksamheten med särskilt stöd långsiktigt. Resursspersoner kan placeras på skolan under en tid, tills någon annan skola bedöms ha ett större behov.

Vid lärarintervjun framkommer vidare att elever inte erhåller studiehandledning på sitt modersmål om elevens vårdnadshavare motsätter sig detta. Vidare framkommer det i lärarintervjun att det inte upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av denna form av särskilt stöd. Den centrala tjänsteman som nämnts ovan är även ansvarig för den personal som kan ge studiehandledning på modersmålet. Även i detta fall ges särskilt stöd endast om det centralt finns personal som kan ge sådant stöd.

Utifrån ovanstående uppgifter är Skolinspektionens samlade bedömning att elevers rätt till särskilt stöd i vissa fall inte har tillgodosetts och finner anledning att påpeka att oavsett vilka organisationsformer som finns för särskilt stöd i kommunen, ska elever som bedömts behöva särskilt stöd få sådant stöd.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8 och 10 §§ skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen

Personalkompetens

Bedömning

Arboga kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet personalkompetens.

- Se till de lärare som används är behöriga för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Enligt skollagen är det endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning som får bedriva den undervisning-

en. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i.

Vid intervjuer med rektorn och personal framkommer att varje lärare i huvudsak undervisar i sin egen klass i alla ämnen. Undantag i detta klasslärarsystem är ämnena idrott och hälsa, musik samt slöjd där klassläraren inte undervisar. Enligt lärarna saknas behörighet i ämnet engelska. Rektor uppger även att det i vissa klasser på skolan saknas behörighet i musik, idrott och hälsa samt slöjd.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolan inte endast använder lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 13, 15, 18-20 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Arboga kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Se till att eleverna har tillgång till kurator.

Motivering

Vägledning inför utbildning och yrkesval

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildning- och yrkesval kan tillgodoses. Även de som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Av Skolinspektionens intervjuer med rektor och lärare framgår att det inte finns tillgång till personal med kompetens för vägledning inför framtida utbildning och yrkesval vid Gäddgårdsskolan F-4. Det finns heller inte någon personal på skolan som tilldelats detta ansvarsområde.

Elevhälsa

Av skollagen framgår att det för bland annat förskoleklassen och grundskolan ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator för att

tillgodose elevernas behov av medicinska, psykologiska och psykosociala insatser.

I intervju med elevhälsoteamet och rektorn framkommer att elevhälsan vid Gäddgårdsskolan F-4 inte kan säkerställa att elever under 12 år vid behov har möjlighet till samtal med kurator. Vid Gäddgårdsskolan F-4 finns ett elevhälso-team där även kurator ingår men denne har endast samtal med elever under 12 år efter vårdnadshavarnas medgivande.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i elevernas tillgång till personal med kompetens för att tillgodose studie- och yrkesvägledning. Det finns även brister i elevernas tillgång till kurator. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Arboga kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

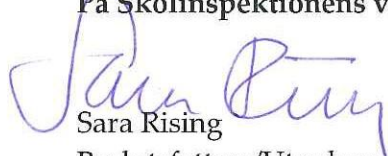
Efter intervjuer med rektor, lärare och elever samt vid dokumentstudier framkommer att det inte finns något skolbibliotek vid Gäddgårdsskolan F-4. De uppger att kommunbiblioteket används som ett skolbibliotek genom att skolan har ett samarbete med kommunbiblioteket i form av möjligheter att beställa boklådor till klasserna. Enligt rektorn ligger inte kommunbiblioteket på ett rimligt avstånd från skolan för att möjliggöra att detta kan användas kontinuerligt som en del av elevernas utbildning. Mot denna bakgrund bedömer skolinspektionen att eleverna inte har tillgång till ett skolbibliotek för att de aktivt ska kunna använda det som stöd i sitt lärande.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister avseende elevernas tillgång till skolbiblioteket. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

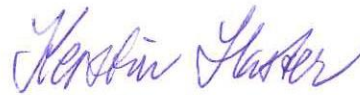
Författning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare/Utreddare

Kerstin Haster
Föredragande/Utreddare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.